

ПРОФИЛ НА ОПШТИНА РАДОВИШ

ВОВЕД:

Општините Радовиш и Конче, заеднички во Стратегијата за Локален економски развој и во Профилот ги даваат основните насоки за одржлив економски развој се единствена цел-подобрување на квалитетот на живеење на граѓаните во сите сфери на општественото живеење.

Промената на социјалните и економските услови, заокружувањето на пазарната економија, како и процесот на децентрализација придонесоа локалната власт во општините Радовиш и Конче да започнат да ги истражуваат своите капацитети и можности за подобрување на локалниот и микрорегионалниот економски развој, притоа создавајќи синтеза на урбаниот и руралниот сегмент.

Од таа причина општина Радовиш и општина Конче потпишаа Меморандум во кој ги определија насоките на заедничкото функционирање во подрачјето на локалниот економски развој кој во иднина ќе функционира на ниво на микрорегион. Како финален производ на желбата за заедничка соработка општините Радовиш и Конче ја основаа заедничката Канцеларија за локален економски развој која ќе работи заедно со партнери од јавниот, приватниот и невладиниот сектор, со цел создавање на подобри услови за одржлив економски развој и креирање на нови работни места. Создавајќи јасна визија и определувајќи јасни цели пред себе, ќе се стремат кон креирање на издржна стратегија за поддршка на локалниот приватен бизнис-мали и средни претпријатија и граѓански сектор со цел генерирање на одржлива благосостојба на микрорегионот.

Преку овој процес на создавање на профил и стратегија на микрорегионот Радовиш - Конче, се создава дух на одржлива претприемачка култура, лојална конкуренција и добри деловни услови за развој, базиран на сопствени ресурси (човечки, институционални и природни) и нивни потенцијали, преку одржливост на целокупната стопанска состојба на микрорегионот. При тоа имајќи ги во предвид процесите на евроинтеграција, регионален и рурален развој.

КРАТОК ИСТОРИЈАТ НА ОПШТИНАТА

На територијата на општина Радовиш уште од праисторијата наоѓаме траги на материјалната култура. Посебно се интересни наодите од епохата на неолитот, енеолитот, халштатот и бронзата. Во времето на Филип Втори и Александар Македонски територијата на радовишко ја населувале Пеонците. Бројни остатоци од вредност се од времето на предримската и римската епоха. Тоа се претежно антички населби, некрополи, каструми, терми, аквадукти, милјокази и други наоди.

Градот Радовиш за прв пат се споменува во 1019 во Грамотата на Византискиот цар Василие Втори, а така се викала и средновековната жупа, што покажува дека градската функција потекнува од средниот век. Во тоа време, Радовиш претставувал значаен регионален трговско-занаемски и рударски центар. Името на Радовиш е поврзано со името на средновековната кнегиња од словенско потекло, Рада, која живеела во тврдината над градот, чиишто урнатини се уште постојат. Во периодот на 14 век бил под власт на српските владари-1361 година во него престојувал Цар Урош.

Под турското освојување во почетокот на 16 век во овој крај многу се населувале Јуруци - турско номадско племе, етничка група која и денес е присутна во радовишко. Документите Кустендилски метрополити во 17 век се викаат и радовишки. Кон крајот на 18 век Радовиш било гратче опколено од ѕид од стара тврдина чии остатоци стојат и денеска. Некогаш големиот пат од Поморавје преку Куманово и Овче поле и Радовишко поле преку Струмица водел до Солунскиот и Орфанскиот залив.

Во 19 и 20 век Радовиш и околината биле под влијание на историските настани поврзани со разловечкото, кресненското и илинденското востание, потоа настаните од балканските војни, првата и втората светска војна и периодот по завршувањето на втората светска војна придонеле за денешниот изглед на Радовиш.

Територијата на општина Радовиш е богата со истражени и голем број неистражени археолошки локалитети, манастири и цркви кои се дел од богатата ризница на споменици на културата.

ГЕОГРАФСКА ПОЛОЖБА

Сместена во југоисточниот дел од републиката општина Радовиш го зафаќа северозападниот дел од пространата радовишко - струмичка котлина, односно горното сливно подрачје на реката Радовишка. Северниот дел припаѓа на планината Плачковица, јужниот дел на планината Смрдешник, на северозапад се наоѓа ридестиот дел на областа Јуруклук или Дамјанско поле, а на југоисток се протега алувијалната рамнина на реката Радовишка.

Општината Радовиш има добри гравитациско-контактни и функционални врски во правец Северо Запад-Југо Исток, односно Штип и Струмица, од кои градот Радовиш е оддалечен само 35 односно 30 км. Градот Радовиш е сместен во централниот дел на општината, на надморска височина од 380 м, и претставува општински административен центар со добра местоположба за развој на стопанството.

Како административен центар ги опслужува и жителите на општина Конче бидејќи во градот Радовиш се сместени сите државни институции кои имаат дејност на регионално ниво.

Површина:

Територијата на општина Радовиш со 608 км квадратни се вбројува меѓу средно големите општини.

Населени места:

Во општина Радовиш има една градска и 20 селски населби со вкупен број на жители 28 244. Има само две населби со повеќе од 1000 жители: Ињево и Ораовица, во останатите населби живеат помеѓу 300 и 1000 жители. Во пет населби живеат помалку од 50-тина жители.

Населени места:

Ораовица, Подареш, Јаргулица, Покрајчево, Злеово, Војславци, Сулдурци, Калуѓерица, Ињево, Аликоч, Коџалија, Бучим, Парналија, Козбунар, Смиланци, Штурово, Супурѓе, Калаузлија, Бучим, Тополница

Соседни општини:

Општината Радовиш се граничи со повеќе општини и тоа: општина Конче на југо-запад, општина Берово на исток, општина Василево на југ, општина Штип на северо-запад и општините Карбинци и Веница на север.

КЛИМАТСКИ УСЛОВИ

Општина Радовиш е под влијание на умерено-континентална клима. Поради изразената височинска разлика (400-707 мнв) одделни климатски елементи варираат меѓу изменета медитеранска клима во полето и планинска клима по планините. Просечните годишни температури во рамничарскиот дел се движат од 12.5 до 13.0°C, а на највисоките делови од планинските масиви до 7,5°C. Најтопли месеци се јули и август, со просечна температура од 23°C, а најстуден месец е јануари со 1.2°C.

Просечните годишни врнежи изнесуваат 563 мм, со големи варирања од година во година, но постои разлика меѓу планинските и рамничарските реони. што се однесува до годишниот збир на сончеви часови, регионот има 2326 сончеви часови годишно, т.е. 6,4 часови дневно.

ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Планини :

Северниот дел од општина Радовиш припаѓа на планината Плачковица, јужниот дел на планината Смрдешник, на северозапад се наоѓа ридестиот дел на областа Јуруклук или Дамјанско поле, а на југоисток се протега алувијалната рамнина на реката Радовишка.

Вегетација:

Шумските комплекси зафаќаат околу 21 000 хектари. Поголеми шумски комплекси се наоѓаат околу Стара Река и Оравичка река каде се застапени дабова, букова и четинарска шума. Од фитотценозите во шумите најдоминантни се заедниците на Дабот Горун, црните Јасенови шуми, заедницата на подгорска Бука, Буковата шума, со учество на Брезата на кисели почви, заедница на горска Бука, заедница на подалпска Букова шума, заедница на Дабот Благун, Дабот Плоскач, Дабот Благун со бели Габерови шуми.

Според формата на одгледување има: високостеблени разновозрасни насади, високостеблени едновозрасни насади, нискостеблени насади и шумски култури.

Шумите спаѓаат во средно отворени шуми со сообраќајници. Подигањето на шумите, освен за збогатување на шумскиот фонд, има цел и заштита на шумското и на земјоделското земјиште од ерозивните процеси.

Освен дрвната маса, од шумата се искористуваат и други (второстепени) шумски производи како што се дабовиот лишај, кантарионот, ајдучката трева, печурката врган и слично.

Шумата, како заедница на сите живи организми, исто така е богата со ловен дивеч.

Животински свет

Животинскиот свет е броен со ловностопанските видови- евидентирани се преку 50 животински видови. Можат да се издвојат Куна златка, Српа, Дива мачка, Видра, Сур орел, Орел зајачар, Ветрушка, Бел мршојад, Волк, Дива Пајка, Дива Свиња, и др.

Минерални сировини:

Од минералните метални сировини во општина Радовиш се среќаваат Железото и Цинкова руда, Бакар, Злато, Сребро, Хром, Ураниум, и др.

Од минералните неметални сировини во општина Радовиш се среќаваат декоративни камења за градба, Кварц, Глина и др.

Термални и термоминерални води :

Во општина Радовиш има присуство на термо-минерални води над селото Раклиш има појава на термоминерална вода со температура од 26 °C. Со нивно подетално истражување може да се дојде до поголеми количини вода со повисока температура, со што може да се направи порадикална промена, особено во структурата на земјоделското производство.

Соларна и ветерна енергија :

Нема изградено капацитети за искористување на ветерната енергија како и соларната освен одредени приватни иницијативи за искористување на соларната енергија во индивидуални домови.

Инаку постои можност за искористување на обновливата енергија во регионот на општина Радовиш.

Во тек е изработка на физибилити студија која ќе ги дефинира правците за понатамошна практична реализација за искористување на потенцијалите на обновливата енергија.

Биомаса :

Нема изградено капацитети за искористување на биомасата иако постои огромен потенцијал за оваа енергетска суровина. Во тек е изработка на физибилити студија за можностите и потенцијалите за искористување на биомасата во општината.

Енергетски потенцијал :

Шуми, Воден потенцијал, Биомаса, Сончева енергија, Ветер, термални и термоминерални води.

Води:

Во Хидрографски поглед, општина Радовиш е интересна со појава на поземни води, извори и површински водотеци. Покрај изворите со вода за пиење во општината има и минерални води, но без некоја поголема стопанска искористеност.

Хидрографската мрежа на општината е поделена на два речни слива. Имено, преку Стара река водите течат во сливот на Струмица, додека преку реката Крива Лакавица во сливот на Брегалница.

Реки во општина Радовиш се: Стара река, Сушица, Марлада, Оравичка Река, Пирава, Сирава, Плаваја, Ломија и Крива Лакавица.

Квалитетот на водите е многу висок (прва класа). Овде спаѓаат Радовишка река, Плаваја (за која постои физибилити студија за изградба на нова вештачка акумулација), реката Лакавица, Оравичка река, Сушица и други помали. Градски водовод во лето располага со 10-12 л/сек, зима 30 л/сек, со просек од 15 л/сек., годишно. Индустрискиот водовод е со константна издашност од 69 л/сек во просек. Според мерењата, изворите со кои се напојуваат водоводите, ја имаат вкупната просечна издашност од 79 л/сек.

Географската положба на општина Радовиш прави овој регион од Република Македонија да биде семиариден (полусушен). Врнежите во него не се рамномерно распоредени во текот на годината. Поради тоа се наметнува потреба од акумулација на водата.

Системот за наводнување од најголемата акумулација во регионот (акумулацијата Мантово) го сочинуваат два магистрални канала: лев

магистрален канал со должина од 29 762 м, со пропустлива моќ на водата 24,3 м³/сек; и десен магистрален канал со должина од 19 220 м, со пропустлива моќ 0,30,8 м³/сек

Деталната каналска мрежа има должина од 208 км. Во наредниот период треба да се изврши дооформување на системот и на другите површини, со што ќе се зголеми површината за наводнување на 7 500 ха. Со тоа ќе се намали непотребното трошење на водата за нејзино доведување до соодветните парцели. Годишно за потребите на земјоделството се трошат од 8 000 000 до 10 000 000 м³ вода, додека за потребите на рудникот Бучим се трошат од 1 000 000 до 1 500 000 м³ вода.

Анализите покажуваат дека просечно потрошената количина вода на наводнувана површина е многу висока. Тоа делумно е резултат од неедуцираноста на земјоделците за домаќинско и за стручно користење на ова природно богатство, но и поради поставеноста на хидрантите во терцијалната мрежа на растојание од 400 м.

Состојбата на земјоделските култури кои најмногу се наводнуваат од година во година се менува. Така, на пример, до 1999 год. најмногу се наводнувани градинарските култури од кои доминантен беше индустрискиот пипер (70 %), додека од 2000 па се до 2005 год. најмногу се наводнуваат тутунот (70 %); пченката, лозовите насади, овошните насади, луцерката, градинарските култури и друго (30 %).

Покрај споменатите ресурси за наводнување, општина Радовиш располага и со други водени потенцијали. Постои потенцијал за изградба на десетина мали акумулации за кои веќе има идејни проекти, како, на пример, за Оравичка Река и за реката Плаваја.

Водни ресурси во општина Радовиш

Име на профилот	Име на водотекот	Површина (км ²)	Височина на браната	Зафатнина (м ³)	Кота на круната	Намена
Ораовица	Оравичка	35,00	11	310 000	440	Н, В, Р
Сушица	Прналиска	12,80	18	200 000	453	Р, Н
Теснот	Радовишка	25,70	18	700 000	818	Р, Н, Е
Марлада	Раклишка	1,00	18	200 000	465	Н, В
Смиланци	Смиланска	20,00	18	500 000	843	Н, Е, Р,
Плаваја	Подареш	25,00	20	1 000 000	850	Н, Е, Р,
Градиште	Восанска	5,00	18	220 000	368	Н
Злеово	Злевска	3,75	12	250 000	340	Н
Каракаја	Покрајчево	1,70	8	98 000	340	Н, В,
Јаргулица	Бршларска	2,70	18	550 000	394	Н
Кошич	Кошич	1,60	9	90 000	340	Н

Легенда: Н наводнување; В водоснабдување; Р рибарство; Е енергетика.

Плодно земјиште и пасишта :

Плодното земјиште и пасиштата, по значајност, се втора стопанска гранка во локалното стопанство. Основен ресурс на земјоделството е земјоделското земјиште кое зазема 37,5 % (26 406,2 ха) од вкупната површина

на регионот. Од тоа на обработливото земјиште отпаѓат 16 855 ха (61,2 %), а на пасиштата 11 610,5 ха (38,6 %).

Земјоделство:

Во структурата на обработливото земјиште најголемо учество имаат ораниците и бавчите со 89 % (15 077 ха). Степенот на засеаност на ораниците е променлив и варира меѓу 70 % и 55 %. Второто место, со далеку помало учество во вкупната обработлива површина, го заземаат лозјата со 4,5 % (752 ха), а на овоштарниците отпаѓаат 3,6 % (686 ха).

Земјоделското земјиште според културата и според сопственоста.

Култура	Приватен (ха)	Државен (ха)	Вкупно (ха)
1. Ниви	9 298,7	3 538,5	12 837,2
2. Градини	6,5	3,4	9,9
3. Овошни градини	185,2	501,1	686,3
4. Лозја	218,9	61,1	280,0
5. Ливади	394,6	70,2	464,8
6. Пасишта	1 603,6	10 006,9	11 610,5
7. Трстици	0,2	0,7	0,9
8. Оризови ниви	41,3	2,8	44,1
9. Интензивно лозје	296,6	175,9	472,5
Вкупно земјоделско земјиште	12 045,6	14 360,6	26 406,1

Главен проблем во овој сектор претставува ситнењето на парцелите, што не дозволува интензивно земјоделско производство, а со тоа е недоволно и искористување на земјоделското земјиште. Просечната големина на една парцела изнесува 0,22 ха.

Според производните својства, почвите во производните реони се групираат главно во II, во III и во IV бонитетна класа. Само мал дел со помала површина крај реката Стара Река има прва бонитетна класа. Тие, според продуктивноста, се одликуваат со умерена плодност, па за нивно користење и за добивање добри приноси е потребно стручно користење и збогатување на почвата со минерални ѓубрива.

Бонитет и плодност на земјиштето по класи и по култури.

Класа	Ниви (ха)	Градини (ха)	Овошни градини (ха)	Ливади (ха)	Оризови ниви (ха)	Интензивни лозја (ха)	Лозја (ха)
I	36,03	1,09	59,73	7,95	/	0,19	0,23
II	807,00	2,86	160,68	58,88	43,81	44,03	29,92
III	1	4,42		125,86	0,14	232,57	97,26

	246,91		86,26				
IV	2 314,92	1,49	107,82	161,12	0,15	137,86	85,33
V	2 857,40	0,25	19,61	89,85	/	56,91	41,47
VI	2 507,98	/	250,65	17,41	/	2,96	19,70
VII	2 008,03	/	1,42	3,72	/	/	/
VIII	1 058,84	/	0,08	0,02	/	/	/
Вкупно	12 837,16	9,90	686,27	464,83	44,12	474,54	279,95

Сточарство :

Преку сточарството најрационално може да се искористат природните ресурси како што се пасиштата, ливадите, шумските енклави и водотеците за производство на млеко, на месо, на волна и на кожа за кожарската индустрија. Од друга страна, пак, сточарското производство претставува мошне значаен фактор за унапредување на вкупното земјоделство, а исто така и за стопанството во целина.

Регионот има услови за зголемување на сточниот фонд. Но, добиточниот фонд во однос на расниот асортиман е со лош квалитет. Во последните неколку години се забележуваат позитивни промени врзани со започнувањето на вкрстување домашни раси со висококвалитетна раси говеда како што се источнофризерската, холдштајнската и други раси говеда.

Сточарското производство е тесно поврзано со растителното, а особено со полјоделското производство. Основна причина за споменатата поврзаност е производството на добиточна храна и искористувањето на природните пасишта. Со локалното производство на добиточна храна се задоволуваат 70 % од потребите на постоечкиот добиточен фонд. Овој проблем наметнува потреба да се активираат нови површини, угари или необработувани, во руралните средини за производство на добиточна храна, односно за одгледување на фуражни култури.

Процентот на обработливо земјоделско земјиште од вкупната површина на општината изнесува 30 %.

Цената на обработливото земјиште се движи помеѓу 0,5 и 1 Евро/м².

Градежно земјиште :

Процент градежно земјиште од вкупната површина на општината - 9,6%.

Цена на градежно земјиште : Од 5 до 50 Евра/м².

Цена на недвижности:

Станбен простор : Од 250 до 800 Евра/м².
Деловен простор : Од 500 до 1500 Евра/м²

ГУП, ДУП И Планови,

Цена на комуналии: 1340 ден по м2 нето корисна површина од кои 10 % е за поткровје

Разработени проекти и предпроекти на општината:	
Проекти за индустриска зона	Разработен детален урбанистички план за индустриска зона во село Подареш ; Разработен детален урбанистички план за индустриска зона во Радовиш.
Други проекти	Изработени главни проекти за: <ul style="list-style-type: none"> - водовод на следните населени места: дел село Подареш; - канализација во: дел село Подареш; комплет канализација село Војславци; дел село Јаргулица; крак во село Покрајчево; дел село Злеово; дел село Ињево; дел колектор за отпадни води во Радовишка река; - улици и патишта: во с.Покрајчево,с.Подареш, с.Јаргулица, с. Злеово, ул:„Браќа Миладинови,, - Радовиш, ул:„Пиринска,, -Радовиш. - Главен проект за локален пат: Подареш-с.Смиланци; довршување на регионален пат Р-608-Подареш-Злеово; - Главен проект за прочистителна станица за отпадни води во село Подареш;
Проектите се во согласност со генералниот урбанистички и детален план на општина Радовиш.	

Финансирање на општината:

Законот за локалната самоуправа претставува основна правна рамка за процесот на децентрализација. Покрај овој закон, исто така од голема важност за процесот на децентрализација е и **Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа**. Овој закон треба да обезбеди правна рамка и услови за операционализирање на уставните одредби во однос на

самостојноста на единиците на локалната самоуправа. Тој ги дефинира и поединечно ги разработува изворите на приходи, и тоа како сопствените приходи на општините, така и оние што се обезбедуваат како трансфери од Буџетот на Републиката и буџетите на фондовите, и можноста за финансирање преку задолжување.

Сопствени извори на приходи треба да обезбедат функционална и финансиска самостојност на општините утврдени со Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа.:

- локалните даноци (даноците од имот и други локални даноци утврдени со закон);
- локалните такси (комуналните такси, административните такси и други локални такси утврдени со закон);
- локалните надоместоци (надоместокот за уредување градежно земјиште, комунални надоместоци, надоместоци за просторни и урбанистички планови и други локални надоместоци утврдени со закон);
- приходите од сопственост (приходи од закупнини, од камати и од продажба на имот со која не се нарушува извршувањето на јавните функции и надлежности на општината);
- дел од приходите од персонален данок на доход наплатени во тековната година (како 100% наплатен од физички лица кои вршат занаетчиска дејност на подрачјето на општината согласно Законот за занаетчиска дејност и како 3% од приходот од персонален данок на доход од лични примања на физички лица со постојано живеалиште или престојувалиште во соодветната општина);
- приходи и самопридонеси;
- приходи од парични казни утврдени со закон;
- приходи од донации и
- други приходи утврдени со закон

СООБРАЌАЈНИ И КОМУНИКАЦИСКИ ВРСКИ ВО ОПШТИНАТА

Растојание до:

Име, растојание,км2

главен автопат

М6, 1 км2

железничка станица

Штип, 36км2

железничка пруга

Штип, 36км2

меѓународен аеродром

Скопје, Петровец, 120 км2. 1ч. 30 мин.

меѓународно пристаниште

Солун, Р.Грција, 120км2, 1ч. 30 мин.

Растојание до следните градови км2:

Град	км2
Скопје	120
Охрид	280
Солун	120
Белград	600
Тирана	425
Драч	450
Софија	350
Бургас	800

Сообраќајна инфраструктура:

Сообраќајната инфраструктура е поделена на:

1 Магистрален пат-М6,

2 регионални патишта,

10 локални патишта од кои 50 % се неасфалтирани.

Средства за локален транспорт:

Јавен превоз

Такси служби

Густина на локални патишта:

Асфалтирани патишта - 25,9 км

Тампонирани патишта - 7,60 км

Земјен коловоз - 50,24 км

Вкупно: 83,74 км

Во РМ има 8394 км локални патишта

КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Водоводна	Канализациона	Топловодна	Гасоводна	Електроенергетска
☒ ДА	☒ ДА	☒ НЕ	☒ НЕ	☒ ДА
% на покриеност 75%	% на покриеност 70%	% на покриеност 0%	% на покриеност 0%	% на покриеност 97%

Опис на комунални дејности и нивно функционирање:

90 % од домаќинствата се проклучени на градскиот водовод, волуменот на постоечките резервоари не ги задоволува нараснатите потреби за вода. Постои организирано собирање на сметот и цврстиот отпад само во градот за што општината има формирано 2 јавни претпријатија.

Во моментот покриеноста на канализациската мрежа е 90 % а во руралните средини 60 %.

Водоснабдување:

Снабдувањето со вода за пиење и за потребите на домаќинствата во општината Радовиш претставува сериозен комунален проблем, особено во летниот период. Водоснабдувањето не е трајно решено ниту во градот ниту во населените места. Во планинските села населението се снабдува со вода претежно од селски чешми, од извори и од бунари.

Денес, силниот процес на миграција на населението од руралните средини, приклучувањето на повеќе села на градскиот водовод, употребата на водата за поливање на дворовите и на градините придонесе да се јави сериозен проблем со водоснабдувањето.

Денес, градот се снабдува со вода од извори на вода, а вкупниот капацитет на резервоарите изнесува 2700 м³. Сите резервоари се на приближна кота од 436 м н.в. Водоводната мрежа во градот е изведена од: 70 % ПВЦ цевки, 20 % АЦЦ цевки и 10 % други. Најзастапени се цевките со профил од 80 мм, а застапени се и цевки со профили од 125 мм, од 150 мм и од 250 мм. Во градот е извршено и зонирање, и тоа на горна зона која опфаќа 10 % од населението и на долна зона која опфаќа 90 % од населението. Вкупната потрошувачка на вода изнесува од 2 8000 000 до 3 000 000 м³ годишно. Притоа населението учествува со 65 %, а индустријата со 35 % во потрошувачката. Оваа количина вода главно се дистрибуира во градскиот систем, со тоа што загубите во мрежата се големи и изнесуваат 30-40 %.

Мрежата за дистрибуција на санитарна вода е со помали дијаметри и нема јасно и правилно техничко решение. Волуменот на постоечките резервоари не ги задоволува нараснатите потреби за санитарна вода, така што во повисоките делови на градот, во новоизградените дивни населби и во населбите слични на нив, не може да се обезбеди ниту минималниот потребен притисок и минималната потребна количина вода.

За да се намалат загубите од дистрибутивната мрежа, потребно е таа да се реконструира, а притоа како минимални дијаметри да се вградат ПВЦ-цевки со пречник од 80 мм.

Во наредниот период за долгорочно решавање на изворите на вода за снабдување на градот Радовиш и на околните населени места се предвидува користење на водите од акумулацијата Мантово или на водите од акумулациите Ораовица и Подареш чие градење се планира во иднина.

Големо значење во хидрографските одлики на општината се изворите како природна површинска манифестација на подземните води. Освен изворите со питка вода, во општината има појава и на минерални води, и тоа во околината на Ињево, Калугерица и др.

Систем за отпадни води :

Изградена канализациска мрежа во регионот постои само во единствената градска населба - Радовиш. Во моментот покриеноста на градот со канализациска мрежа е 90 %. Мрежата е изведена со армирани бетонски цевки со најчест профил од 250 мм. Непокриени се само дивите населби каде што фекалната канализација се испушта во постоечките долчиња. Канализацијата, како фекалната, така и атмосферската, е еден од најголемите комунални проблеми во Радовиш, но и во целиот регион. Во општината Радовиш најголеми проблеми се јавуваат заради изведената паралелна

канализациска мрежа со двоаменски шахти во кои се сместени и цевоводот за фекалната канализација и цевоводот за атмосферската канализација.

Во градот постоечката канализациска мрежа треба да се доизгради со цевки чиј минимален дијаметар би изнесувал 300 мм. Во иднина е потребно одделување на фекалната од атмосферската канализација во градот. Паралелно на ова ќе треба да се реши и приклучувањето кон фекалната канализациска мрежа на новопланираните населби.

За третманот на одводните води во иднина е предвидена изградба на пречистителна станица кај месноста Воиславци, надвор од урбаната зона.

И во другите населени места отпадните води претставуваат еден од најсериозните проблеми за зачувување на животната средина. Населбите лоцирани во рамничарскиот предел се без ефикасен одвод на атмосферските и на другите отпадни води. Во речиси ни една селска населба нема изградено канализација за организирано одведување на отпадните води од домаќинствата. Домаќинствата претежно ги собираат отпадните води во фекални јами, па постои опасност за загадување на водата за пиење од артерските бунари. Затоа во населените места во општините Радовиш е потребна изградба на канализациска мрежа за одвод на фекалните и на атмосферските загадени води. Исто така, потребна е изградба на депонии за комунален смет во населените места.

Опис на енергетска инфраструктура:

Три - 110 кв Далеководи : Бучим-Радовиш, Радовиш - Берово и Радовиш - Струмица, со што е овозможено 3 страни напојување.

Во дистрибутивната 10 - киловатна мрежа се инсталирани вкупно 45 трафостаници. Сите населени места се електрифицирани.

Телефонски сообраќај

Телефонскиот сообраќај во фиксната и во мобилната телефонија и сите поштенски услуги секојдневно бележат подем, има телефонска мрежа (освен до некои планински села) речиси во сите поголеми населени места.

Во општината има неколку интернетпровајдери, оваа современа комуникација ја имаат голем број од правните субјекти, а бележи подем и при користење од физички лица.

ДЕМОГРАФИЈА

Вкупно население во општина Радовиш: 28 244

Р.М		
густина на население	41,5 жители на км 2 просек	79,0
активно население	22 561 или 84,69 %	1 334 738
природен прираст	Наталитет 14,5%, морталитет 12,2 , прираст 6,1%	107 607
миграциони карактеристики	Доселени 2001-2005 - 86 жители; отселени 2001- 2005 - 108 жители;	- 30 992
вработени	4861 или 1,1 % од сите вработени во РМ	460 544

стапка на невработеност	Околу 6800 невработени ; 61,3 % се мажи, 38,1 % се жени; или околу 2,5 % од сите невработени во Републиката	283 132
структура на вработени според дејност	Стопанство 4011; нестопанство 850 ;	
Етничка структура	Македонци – 82 % Турци – 16,2 % Албанци - 0,05 % Власи – 0,08 % Роми – 1 % Други - 0.67 %	
Старосна структура :	Од 0-14 год.- 51,06 % Од 15-64 год.- 39,7 % Над 65 год. – 9,24 %	
СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ :		
	Број	Процент
Незавршено основно образование	12 907	45.7 %
Завршено основно образование	7738	27.4 %
Завршено средно техничко образование	2767	9.8 %
Завршено средно образование	3016	11 %
Сеуште незавршено високо образование	195	0,5 %
Високо образование :	1621	5.6%

Како последица на овие движења во одделни простори од регионот доаѓа до големо демографско празнење. За сметка на тоа во градот Радовиш се отворија процесите на економски, на социјални, на урбанистички, на станбени и на инфраструктурни проблеми непосредно поврзани со пренаселеноста. Освен овие трајни миграциски движења, во регионот меѓу двете општини се присутни интензивни дневни движења на население и на работна сила.

Дневните миграции се движат од селата кон градот и се последица од повеќе фактори: концентрацијата на стопанските и нестопанските субјекти и ресурси на регионот во градот Радовиш, подобрата сообраќајна инфраструктура, можноста дневните мигранти по работното време да се занимаваат со земјоделството како дополнителна активност, можностите за школување на децата и др.

Иселувањето во странство е присутно поради општата економска ситуација.

Структура на населението според полот:

Во половата структура на населението во регионот во целина се забележуваат одделни незначителни отстапувања во споредба со општата полова структура на ниво на Републиката.

Додека застапеноста на машкото население на државно ниво изнесува 50,06 %, во регионот изнесува 51,3 %. Но, ова отстапување е позначајно во руралните и во понеразвиените општини. Оваа нерамнотежа меѓу половите е сериозен показател за нарушениот баланс на популацијата.

На ниво на целиот регион се забележува постепен процес на стареење на населението: мало опаѓање на учеството на младото население до 14 годишна возраст, а истовремено и пораст на учеството на старото машко население во категоријата над 55 години.

Општина	Вкупно население	Лица над 15годишна возраст	Активни лица		Учество на активни лица во лицата над 15-годишна возраст	Учество на лица кои вршат занимање во лицата над 15-годишна возраст	Учество на лица кои вршат занимање во активното население
			Вкупно	Кои вршат занимање			
Радовиш	28 244	17 956	11 071	8 701	59,39 %	45,41 %	76,46 %

Структура на населението според активност

ЕКОНОМИЈА

Поважните економски сектори во општина Радовиш:

- Градежништво
- Индустрија за градежни материјали
- Дрвна индустрија
- Метална и машинска индустрија
- Неметална индустрија
- Црна и обоена металургија
- Рударство
- Козметичко-фармацевтска индустрија
- Земјоделство
- Лов и риболов
- Туризам
- Текстилна индустрија
- Прехрамбена индустрија
- Тутунска индустрија
- Трговија
- Транспорт
- Банкарство

Јавен сервис и услуги

Приватен сектор: Рударство, угостителство, текстил, шумарство, месна индустрија, трговија на големо и мало, занаетчиство-(поправка на моторни возила, часовници, чевли, бела техника и др.), индустрија за конзервирање, млечна индустрија, индустрија за неметали, тутунска индустрија, козметичко-фармацевтска, обработка на злато и сребро. Приватната дејност е 90 % од вкупното стопанство.

ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ

Банки и други финансиски институции

Стопанска Банка- филијала Радовиш

Тутунска Банка- филијала Радовиш

Уни Банка-филијала Радовиш

Тетекс Банка-филијала Радовиш

Македонска банка-филијала Радовиш

Управа за јавни приходи-одделение Радовиш

ЗДРАВСТВО

Ј.З.У „Здравствен Дом,,-Радовиш,

7-амбуланти во населените места под управа на Ј.З.О „Здравствен Дом,,-Радовиш.

Во градот работат 10 Приватни здравствени организации од примарната медицинска и стоматолошка заштита.

Една специјалистичка здравствена ординација од областа на ортопедијата.

Истотака работат и седум приватни аптеки, во две од нив граѓаните можат да купуваат лекови од позитивната листа.

Социјална заштита

Постојат околу 1000 приматели на социјална помош или околу 3% од вкупниот број на населението од Радовиш и Конче.

ДОПОЛНУВАЊЕ ЗА ФУНКЦИОНИРАЊЕ НА ЗАЕДНИЧКА АДМИНИСТРАЦИЈА.

ФИНАНСИИ, ДАНОК, УРБАНИЗАМ, КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ЛЕР

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Организациона структура

Јавни претпријатија во општината

Ј.П. „Прогрес,„

Ј.П. „Плаваја,,
 Ј.П. „Македонски Шуми,,
 подружница „Плачковица,,-Радовиш
 Р.О. „Мантово,,-Радовиш

ЈАВЕН СЕКТОР

Во Јавниот сектор постојат: ЕЛС- општините, подрачни единици на сите министерства, основен суд, катастар, ОВР, управа за јавни приходи, ЈЗО здравен дом. ПИОМ, Здравство, МЦСР

СПРОВЕДЕНИ РАЗВОЈНИ ПОЛИТИКИ ВО ОПШТИНАТА ВО ПОСЛЕДНИТЕ 5 год.

ЗА ЛЕАПОТ ТЕКСТ

1	Локален еколошки акционен план	2003-2004	ГТЗ, МЖС	Екологија
2	Програма за подршка на општините	2004	УНДП	Локален економски развој
3	Партнерство за вработување (ПЕГ)	2005	УНДП	Локален економски развој
4	Вредност на пари	2006	Министерство за финансии, ЕАР	Човечки ресурси
5	„Пријателски библиотеки за сите граѓани,,	2005-2006	УНДП	Развој на култура
6	"Изградба на локален пат Подареш-Смиланци"	2006	ЕАР	Инфраструктура
7	"Стратегија за регионална промоција"	2006	ГТЗ	Регионален развој
8	"Профил и Стратегија за локален економски развој"	2006	ВНГ Интернационал	Локален економски развој
9.	Акционен план за ромската декада 2005-2015	2006	ЗГ „Кудрет,, Зг „Женска Акција,, ЕЛС	
10.	Акционен план за социјална заштита 2007	2006	ЕЛС, Центар за социјална работа	Социјална заштита

Меѓународна соработка на општината:

Општина Радовиш има потпишано меморандум за збратимување и соработка со општини од Република Србија и Република Бугарија кои гравитираат кон регионот Морава-Пчиња.

Во постапка е обновување на соработката со градот Велика Плана, и во март оваа година е планирана средба помеѓу градоначалниците и претставниците на Единиците на локалната самоуправа од Радовиш и Велика Плана. Прекугранична соработка со општина Разлог..Р.Б..

ПОТЕНЦИЈАЛИ ЗА ВЛОЖУВАЊЕ

Во општината има голем број на слободни локации за развој на МСП.

Цена на локацијата за м² за изнајмување 5 еур од 1 м²

Цена на локацијата за м² за купување од 25 до 30 еур 1 м²

ТУРИЗАМ

Црква Св.,Троица,,,

Опис на туризмот

Богатството на шумскиот фонд, разновидноста на флората и фауната, чистата и здрава околина, конфигурацијата на теренот, реките и вештачките акумулации го прават регионот атрактивен за рекреативно-спортскиот, ловниот, риболовниот и селскиот туризам.

Во тој поглед, развојните можности на регионот се согледуваат, пред се, во комерцијализацијата на атрактивните природни ресурси.

Економското ефектуирање на природните ресурси претпоставува постоење на соодветна инфраструктура, на организација и на соодветна туристичка пропаганда. Во таа насока, значајни развојни поттици може да произлезат од нови и од квалитетни сместувачки капацитети, од капацитетите за исхрана, од различните занаетчиски и услужни објект и дуќани, од спортски терени, од туристички водачи кај селскиот туризам што влегува во рамките на збогатување на туристичката понуда. Развојот на овие специфични видови туризам ќе овозможи поширок фронт за делување и за пазарно ефектуирање на производството на храна (млеко, месо, зеленчук, овошје, вино и слично) во атрактивните ловно-риболовни и рекреативни рурални подрачја. Најсоодветен начин за стопанисување со

оваа дејност и со нејзините придружни дејности се малите семејни бизниси, стручно водени и осмислени од квалификувани менаџери. Истотака постои одлична можност за развој на алтернативните форми на туризам(планински,бањски,рурален, археолошки итн.)

Богатството на шумскиот фонд, разновидноста на флората и фауната, чистата и здрава околина, конфигурацијата на теренот, реките и вештачките акумулации го прават регионот атрактивен за рекреативно-спортскиот, ловниот, риболовниот и селскиот туризам. Развојот на овие специфични видови туризам ќе овозможи поширок фронт за делување и за пазарно ефектуирање на производството на храна (млеко, месо, зеленчук, овошје, вино и слично) во атрактивните ловно-риболовни и рекреативни рурални подрачја.

ОБРАЗОВАНИЕ

Во областа на образованието и на воспитувањето работат вкупно 7 институции. Една од нив е предучилишна комбинирана установа, шест се основни училишта со повеќе клонови и една гимназија од областа на средното образование. Воспитно-образовната работа ја изведуваат 351 вработени лица, а во самиот процес се опфатени околу 5109 ученик.

Вид и име на училишната установа	Персонал	Број ученици (деца)
1. Комбинирана предучилишна установа <i>Ацо Караманов</i>	63	350
2. ОУ „Крсте Мисирков,, Радовиш	70	1 266
3 ОУ „Никола Карев,,, Радовиш	65	1 070
4. ОУ „Орце Николов,,, с. Ињево	62	750
5. ОУ „Св. Кирил и Методиј,, с. Ораовица	13	224
6. ОУ „Коста Рацин,,, с. Подареш	26	303
7. Гимназија „Коста Сусинов,, Радовиш	52	1 146
Вкупно	351	5 109

Институции од областа на образованието и на воспитувањето.

КУЛТУРА И МЕДИУМИ

Во општина Радовиш работат две институции од областа на културата: Центар за култура „Ацо Караманов,, и Народна Библиотека „Браќа Миладиновци,,.

Во медиумскиот простор се присутни две локални телевизии ТВ Кобра и ТВ Еми, две локални радиа: Радио Алфа и Радио Радовиш и една кабелска телевизија-„ТО-МИ,,.

Печатени локални медиуми се појавуваат периодично.

Во областа на културата работат институции од културата со 7 вработени лоцирани во Радовиш. Центар за култура „Ацо Караманов,, Библиотека „Браќа Миладиновци,,. Познати се фолклорните ансамбли: Ф.А „Бучим,,-Радовиш, Ф.А.,„Ацо Караманов,, 3 аматерски драмски студија, во текот на годината се одржуваат : Радовишкото културно лето, детскиот фолклорен фестивал Оро весело, Гајда Ињево, Карамановите поетски средби и др.

Како културно историски вредности кои што ги поседуваат општините Радовиш и Конче спагаат: Црквата „ св. Тројца,, , Манастирот св. „ Стефан,, од 14 век, Манастирот „ св. Горги,, од 16 век и други археолошки локалитети како : стар манастир-Дамјан, Маркова кула - Подареш , Исарот-Кале и др.

СПОРТ

Дејствуваат организирано : фудбалскиот клуб „ Плачковица,, , женски ракометен клуб „ Стрела,, , боречки клуб „ Јака-Бучим,, , стрелачки клуб „ Готен,, , велосипедски клуб „Јака,, , мото клуб „ Цинка „ и др. Планинарско друш ПАОК,,Бел Камен,,

Радовиш поседува капитални спортски објекти како: Спортска сала „25-ти Мај,, со капацитет од 1500 седишта, Спортско-рекреативен комплекс „Шампион,, со олимписки базен, повеќе игралишта за мал фудбал, ракомет одбојка тениски терени.

НЕВЛАДИН СЕКТОР

На територијата на општина Радовиш регистрирани се околу 70-тина здруженија на граѓани со поле на дејствување во различни области, меѓутоа поактивни и со реализирани и тековни проекти може да се набројат следниве:

Граѓански креативен центар „КРЕА,,;

Здружение на инвалиди на трудот;

Меѓуопштинско здружение на телесноинвалидизирани лица;

Центар за помош на лица со попреченост „ПОРАКА,,;

АУСЖМ „Женска акција,,;

З.Г „Кудрет,,

Здружение за заштита на човековите права;

Македонско-руско здружение;

Еколошко друштво „Биос,,

Фолклорен ансамбал „Бучим,,

Фолклорен ансамбал „Ацо Караманов,,

Фолклорен ансамбал „Гајда,,-Ињево